

Acords de Govern

Acords de Govern

12 d'abril de 2020

El Govern aprova l'estratègia d'actuació davant les noves mesures de l'activitat laboral aplicables a partir del 14 d'abril

1. Anàlisi

1.1. Escenari de retorn a l'activitat laboral

El Reial decret llei 10/2020, de 29 de març, va establir l'obligació d'un permís retribuït recuperable per a les persones treballadores per compte aliè que no desenvolupen l'activitat laboral en serveis essencials del 30 de març al 09 d'abril inclosos. Aquesta regulació ha permès reduir substancialment la mobilitat contribuint al distanciament social i a la contenció de les infeccions per la COVID-19.

Davant la probable no prorrogació d'aquesta obligació un cop finalitzi el termini esmentat, s'obre un escenari de reducció de les mesures de restricció. Suposa el retorn a la situació prèvia existent entre el 14 i el 29 de març, regulada pel Reial decret 463/2020, de 14 de març pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. En aquest escenari la mobilitat es limita a determinades causes que inclouen l'activitat laboral, sense restriccions a excepció de l'apertura al públic dels locals i establiments minoristes. Per tant, comportarà un retorn generalitzat a l'activitat laboral a partir del dimarts dia 14 d'abril.

El principal risc és que reproduïxin els escenaris d'alta ocupació dels transports públics que es van produir en el període del 14 al 29 de març, especialment els primers dies de vigència de l'estat d'alarma. Aquests escenaris van en contra de l'objectiu de distanciament social, i poden afavorir un repunt dels contagis, anul·lant l'esforç realitzat, i la contenció actual de les infeccions. A més, l'alta ocupació del transport públic per la mobilitat laboral, ja va generar, en el seu moment, una lògica queixa dels ciutadans per la incongruència que suposava respecte les limitacions de mobilitat per altres causes (no es pot passejar però has d'anar a treballar obligatòriament dins un vagó de metro ple).

Per tot això, cal establir, amb el màxim consens, mesures que evitin aquests escenaris amb l'objectiu de continuar contribuint a una reducció dels contactes a través de la distanciament social. Fer-ho possible és clau per evitar un repunt dels contagis que anul·lin l'esforç del confinament generalitzat dels últims dies i facin necessari un nou reforç posterior per a la contenció. Cal implicar a tota la societat, tant individualment com en les estructures i entorns laborals. És essencial la corresponsabilitat de tothom.

En aquest sentit, és clau tenir una perspectiva territorialitzada, no només de Catalunya respecte el conjunt d'Espanya sinó també dins del territori català, considerant que l'àrea metropolitana de Barcelona té una especial incidència de la COVID-19, i alhora és on es concentra la mobilitat massiva en transport públic (ja sigui interna, origen o destinació).

Han de servir de lliçons apreses el repunt de casos que es va produir a algunes regions de la Xina o de Corea del Sud dies després d'iniciar la relaxació de les mesures de contenció, obligant a reforçar les mesures de contenció i restricció en algunes de les seves regions. En l'entorn europeu n'és un exemple la Llombardia, la regió més afectada, que ha mantingut mesures més restrictives que a la resta d'Itàlia un cop iniciat el desescalament del confinament. Concretament, és obligatori l'ús general de mesures de protecció: boca i nas tapats (mascareta, mocador simple o bufanda) i higiene de mans (guants i solucions hidroalcohòliques obligatoris a càrrec de les botigues).

1.2. Perspectiva social

Des d'una perspectiva social, i no tant epidemiològica o sanitària, l'estratègia també ha de tenir en compte els factors següents:

- Estratègia global. L'estratègia a curt termini s'ha de definir tenint en compte les estratègies a mig i llarg termini, per garantir la coherència en la gestió integral. Hi haurà desconfinaments parcials que caldrà afrontar.
- Esgotament social. La durada de les restriccions ha tingut impacte en tothom i a més ja hi ha una perspectiva generalitzada de desconfinament total proper. Això farà més difícil mantenir les mesures de restricció a la mobilitat, i pot provocar un posicionament contrari a la gestió de l'emergència i als poders públics, derivant en un incompliment de les mesures, i en algun cas extrem en problemes d'ordre públic. És clau combatre-ho amb la confiança i la col·laboració de la societat.
- Corresponsabilitat. És indispensable fer partícips i empoderar tots els ciutadans individualment i com a societat per fer front al procés de desconfinament seqüencial a través de l'adaptació de les seves rutines i accions ordinàries.
- Col·lectius vulnerables. L'estratègia ha de ser global i alhora adaptada als col·lectius més vulnerables, que continuaran sense poder sortir al carrer en general. Això és especialment important per als menors (escenari de pares treballant i nens a casa amb escoles tancades), la gent gran i persones dependents en general.
- Discriminacions i privilegis. L'estratègia no pot afavorir o perjudicar en funció de l'edat o sector social. Malgrat la gent gran és el col·lectiu més vulnerable a la malaltia, la seva protecció no pot passar per unes

mesures més restrictives (allargar el seu confinament), sinó per la co-responsabilitat de la resta de la societat.

- Escolta activa. L'estratègia no es pot fonamentar en una actuació proteccionista substitutiva d'escoltar directament les necessitats dels diferents col·lectius, incloent els menors i infants i la gent gran que són els habitualment silenciats a través de les administracions públiques i l'opinió pública que parla en el seu nom.
- Proximitat a la societat. Serà clau i requerirà una estratègia de comunicació que vagi més enllà de dades de salut, per treballar la confiança amb els poders públics i la seva gestió, facilitant així l'aplicació de les mesures que es decideixin.
- Monitorització dels períodes d'adaptació a cada canvi (retorn al treball, sortida al carrer, etc..). Això permetrà detectar a temps els problemes i corregir-los. Es farà seguiment de la reacció del conjunt de la societat (demandes, problemàtiques, etc.), reforçant les mesures de monitoratge en relació a la detecció i seguiment dels contagis (detecció de nous casos i els seus contactes i aïllament) i els seus efectes des del Departament de Salut.
- Flexibilitat i agilitat per modificar l'estratègia, en els casos que sigui necessari a partir de la monitorització abans indicada.
- Model de prevenció. Caldrà aplicar-lo en detriment de l'estratègia reactiva que obliga a anar a remolc dels efectes de l'emergència. Ha de ser un model de gestió similar a les emergències per riscos meteorològics. Cal evitar l'estratègia inicialment aplicada per la COVID19, d'esperar a l'impacte per reaccionar.
- Resiliència. L'estratègia ha d'integrar la perspectiva de la resiliència per garantir la recuperació de la societat i dels individus, especialment pel que fa a les pors. El model també ha de basar-se en un monitoratge estricte del desenvolupament de la pandèmia i de les mesures de política sanitària establertes.
- Canvis en la societat. La societat post-confinament no serà la mateixa que abans de l'emergència per la COVID-19 degut a l'impacte en:
 - o Relacions socials i xarxes de contacte. Hi ha elements negatius com el recel als contactes, per la por al contagi, però també positius com és un reforç de les xarxes de suport i de proximitat creades a través de l'ajuda als més vulnerables. Cal aprofitar aquests elements positius.
 - o Pèrdua de confiança i por. Pot condicionar les reaccions dels individus a un retorn normalitzat, generant fins i tot aversions als

espais públics amb molta ocupació com els transports públics. Cal abordar aquesta por.

- Vulnerabilitat. S'incrementarà el nombre de persones vulnerables per factors econòmics, degut al fort increment de l'atur i a les pèrdues econòmiques generalitzades. Cal incorporar aquesta major vulnerabilitat.

*Adjuntem annex amb les recomanacions per a empreses i persones treballadores sobre actuacions vinculades a les situacions que es puguin produir per l'efecte del coronavirus SARS-CoV-2

2. Proposta

L'estratègia per a la fase 1 del desconfinament (finalització de la restricció de l'activitat laboral a serveis essencials) s'estructura mitjançant quatre eixos d'actuació bàsics:

- 1) **Control sanitari** (responsabilitat del Departament de Salut).
 - Desenvolupar, segons el Pla de Tests, l'estratègia per prendre decisions assistencials i poblacionals en el desconfinament.
 - Preveure accions adaptades a la disponibilitat actual d'elements de prova i en funció de les previsions de disponibilitat.
 - Prioritzar les persones a testejar, mentrestant no existeixi disponibilitat efectiva per a la realització de tests massius.
 - Definir una estratègia compartida de com actuar en funció dels resultats (negatius, positius, possibles falsos positius, ...).
 - Impulsar mesures, en concert amb el Consell de Relacions Laborals, com la col·laboració dels serveis mèdics de prevenció de riscos laborals en la presa de mostres i realització de proves, recomanant fer un control de símptomes abans d'entrar al lloc de treball quan així sigui possible.
 - Mesurant la temperatura corporal i usar un qüestionari curt de símptomes respiratoris (tos, mal de coll, dificultat respiratòria, fatiga)
 - Valorant que qualsevol treballador que presenti temperatura superior a 37.30º, o símptomes respiratoris, haurà d'aïllar-se a casa seva i en funció de disponibilitat de test haurà de sol·licitar un test PCR per prescripció mèdica i si surt positiu, mantenir una aïllament amb baixa laboral.

- Recomanant també que cada treballador/a, així com la resta de la població, reporti el seu estat utilitzant l'app *stopcovid19*.
 - Concertar també amb els agents socials i econòmics la implicació dels serveis de prevenció i als comitès de seguretat i salut laboral en el seguiment dels aïllaments i de les incapacitats laborals, en col·laboració, si escau, amb les mútues o els òrgans competents.
 - Proposar, en els casos que sigui possible, el seguiment diari de dades
- 2) **Co-responsabilitat de la ciutadania.** Elements de protecció individual al transport públic, als establiments i als centres de treball:
- Distanciament social (entre 1,5 i 2 metres)
 - Mans. Desinfecció de mans abans als accessos (ús d'aigua i sabó durant 20 segons o bé ús de gels hidroalcohòlics d'almenys un 60% d'alcohol). Cal evitar tocar-se els ulls, nas i boca amb les mans. Els guants només s'han de portar quan està indicats per al desenvolupament de l'activitat laboral, però no son necessaris per ús a la comunitat (a excepció dels guants d'un sol ús a establiments comercials d'alimentació, benzineres, etc.).
 - Boca i nas tapats amb mascaretes quirúrgiques, si estan disponibles o amb peces de roba o mascaretes elaborades a casa (amb desinfecció diària). Es facilitaran a través de les farmàcies amb la targeta sanitària.
 - Reforç dels hàbits de reducció dels temps i desplaçaments de consum.
 - Cal reforçar les mesures amb punts de dispensació de solucions hidroalcohòliques, amb fullets informatius, a tots els espais d'ús social compartit on sigui possible.
 - Els estàndards d'higiene han de modificar-se en tots els sectors i àmbits on hi ha risc d'infecció (neteja espais públics, centres laborals privats, etc...)

3) Pla de control d'aglomeracions

- Centres de treball (àmbit públic i privat), de manera concertada amb el Consell de Relacions Laborals, i de conformitat amb les seves recomanacions que consten a l'annex 1, hauran d'impulsar mesures en la línia de:
 - Mantenir el teletreball sempre que sigui viable. En l'àmbit de la Generalitat de Catalunya es mantindrà excepte serveis essencials

que hagin de desenvolupar la tasca presencialment. Es demana fer-ho extensiu a la resta de les administracions públiques a Catalunya.

- Adaptar i flexibilitzar els torns i horaris per facilitar un desplaçament esglaonat al llarg del dia que eviti aglomeracions.
 - Obligació de distància d'1,5 metres entre treballadors i amb clients, amb recomanació d'ampliar fins a 2 metres sempre que sigui possible.
 - En els centres de treball, on per les característiques de l'activitat laboral no es pugui garantir el distanciament, caldrà dotar d'equips de protecció individual (mascaretes, guants i bates segons el cas) a les persones treballadores, d'acord a la prioritat que estableixi el comitè tècnic del PROCICAT malalties emergents i el criteri del Departament de Salut.
 - Si cal fer reunions presencials, que aquestes es realitzin en grups petits, mantenint distància de seguretat i amb mascareta.
 - Monitorització dels treballadors per part dels equips de prevenció de riscos laborals amb reforç de les mesures de control. No es podrà anar a treballar amb febre. És important la presa de temperatura efectuada pel propi treballador 2 cops al dia i, si aquesta augmenta, avisar al sistema sanitari.
 - Reforç del sistema d'inspecció de treball per garantir el compliment de les mesures establertes.
- Transports públics (a través dels recursos dels plans d'autoprotecció):
- Regulació d'accessos per limitar l'ocupació màxima a 1/3.
 - En metro, FGC i Rodalies a l'exterior d'estacions
 - En autobusos i autocars, a través dels conductors
 - Manteniment de distàncies d'1,5 metres a les andanes
 - Increment de les freqüències de pas en totes les franges horàries laborables i ampliació de les hores punta per afavorir la limitació de l'ocupació. Revisar l'oferta de transport d'acord a les possibles modificacions de torns i horaris del calendari laboral.
 - Recomanació de la desinfecció de mans en els accessos i sortides amb solucions hidroalcohòliques.
 - Ús dels canals de comunicació del transport per fer recomanacions higièniques i de prevenció.
 - Reforç de la desinfecció d'instal·lacions i infraestructures.

- Limitació del transport públic de llarga distància (viari, ferroviari, aeri i marítim) (*àmbit competencial del Govern espanyol*)
- Establiments comercials. Reforçar les mesures de distància en aquells que estiguin oberts i mantenir les pautes de compra i els missatges de bones pràctiques des de protecció civil.

4) Adaptació a necessitats socials i col·lectius més vulnerables

- Reforç del seguiment social de necessitats.
 - Campanya de comunicació per a un bon confinament: xarxa d'ajuda als vulnerables propers i de l'autocura. Publicació de pàgina web i missatges a xarxes socials i als mitjans de comunicació (*#femxarxa* i *#autocura*)
 - Contacte professional (serveis socials locals, la Direcció General de Protecció Civil a través del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya i altres xarxes de l'àmbit social que es puguin requerir)
 - Escolta activa a través de les xarxes i de canals específics per a gent gran, menors i altres col·lectius vulnerables.
- Gent gran i persones amb dependents al seu càrrec (discapacitats o altres situacions). Prioritzar les seves compres:
 - Accessos als establiments comercials:
 1. Reservar franges horàries a primera hora del matí
 2. No fer tota la cua per reduir el temps a l'exterior
 - Compra on-line prioritària per a aquestes persones. Potenciar la compra on-line amb recollida a la botiga per la resta de persones.
 - Detecció i suport mitjançant les xarxes de proximitat veïnal o altres elements activats en l'àmbit local.
- Menors: infants, joves i adolescents
 - Flexibilització i adaptació laboral (*Exigències al Govern Espanyol*)
 1. Permís retribuït recuperable per cura de menor (o solució similar).
 2. Prioritzat per edat (infants > joves > adolescents) i vulnerabilitat (social o econòmica, família monoparental, custòdia compartida, ...)
 - Anàlisi per a facilitar serveis d'acollida per als infants que, sense estar en una situació d'especial vulnerabilitat, els seus progenitors no han pogut acollir-se a les mesures de flexibilització abans

previstes, com poden ser serveis essencials, per tal d'evitar haver de recórrer a la xarxa familiar que impliqui persones grans (àvies i avis).

- Anàlisi continu de possibles necessitats del col·lectiu de menors d'edat en general, i específicament de la demanda de poder sortir, des d'una perspectiva transversal dels diferents departaments competents.
- Si s'escau, definir una proposta de sortida regulada limitada en temps i distància a prop del domicili (*àmbit competencial del Govern espanyol*)
- Reforç de les actuacions per situacions d'alta vulnerabilitat.
- Incrementar l'activitat dels Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència per detectar situacions de risc a la llar, de manca de necessitats bàsiques (alimentació, insalubritat de l'habitatge, etc.) o de violència. Canalitzar a través dels ajuntaments i consells comarcals els factors socio-educatius en cada cas. També en els serveis d'atenció domiciliària socials i presencials en l'àmbit socio-educatiu.
- Potenciar encara més l'ajuda per a l'alimentació, per al reforç escolar o altres.
- Ampliar l'actual servei de colònies i famílies acollidores i oferir-lo a casos de molta vulnerabilitat social o alta conflictivitat familiar.